

Дурдас В.В. Аналіз нормативно-правової бази з питань пожежної охорони, організації та забезпечення пожежної безпеки в Міністерстві оборони України. Шлях щодо зближення з Європейським Союзом та перспектива членства в НАТО. Збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції «Публічне управління в Україні: виклики сьогодення та глобальні імперативи». (м. Хмельницький, 11 лютого 2022 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2022. 191 с. С. 129-131.

URL:<https://univer.km.ua/sites/default/files/%D0%9D%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%82%D0%B5%D0%B7%20%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97%20%C2%AB%D0%9F%D0%A3%20%D0%B2%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96%20%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%B8%20%D1%81%D1%8C%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%82%D0%B0%20%D0%B3%D0%BB%D0%BE%D0%B1%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%20%D1%96%D0%BC%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B8%C2%BB.pdf>

Аналіз нормативно-правової бази з питань пожежної охорони, організації та забезпечення пожежної безпеки в Міністерстві оборони України. Шлях щодо зближення з Європейським Союзом та перспектива членства в НАТО

На сьогоднішній день, всупереч діючому законодавству України, в Міністерстві оборони України відсутні органи пожежної охорони [1, ст. 55].

Єдиний орган пожежної безпеки присутній в організаційно-штатній структурі Збройних Сил України – це управління пожежної безпеки Центрального управління безпеки військової служби Збройних Сил України (далі – Управління) [7, с. 1], але і те не є самостійним, та не в змозі здійснювати якісне та ефективне управління діяльністю органів пожежної безпеки Збройних Сил України.

Фактично Управління виконує функцію статистів та організаційного підрозділу Збройних Сил України, що не відповідає сучасним вимогам, які прийняті в Європейських країнах та в державах-членах НАТО [6, розд. 2 гл. 1.].

Вирішення цієї проблеми єдине – створення в складі Міністерства оборони України нового органу військового управління – управління Військовою пожежною охороною України (далі – ВПО), як це визначено законодавством

України [2, с. 5, 3, с.3] і делегування їй прямих функцій та завдань, що значно пришвидшить інтегрування сектору оборони України до єдиних стандартизованих документів НАТО (STANAG) та створить якісну модель ефективного управління системою пожежної безпеки та протипожежного захисту Міністерства оборони України, Збройних Сил України, Державної спеціальної служби транспорту, що в свою чергу дасть змогу формувати оригінальні та інноваційні рішення, засновані на стратегії та розвитку.

Для проведення порівняння з Міністерством оборони України, було вибрано подібний центральний орган виконавчої влади – Міністерство внутрішніх справ України (далі – МВС). Отже, у складі МВС створені та функціонують органи пожежної безпеки у всіх її суб'єктах господарювання, а саме: апарат МВС, Національна поліція, Державна прикордонна служба, Національна гвардія, а управління відомчою пожежною охороною здійснюється органом пожежної охорони, діяльність якого спрямовується та координується заступником міністра МВС України.

А в системі Міністерства оборони України органів управління пожежною охороною не створено, це при тому, що Міністерство оборони України є головним органом в системі ЦОВВ, що забезпечує формування і реалізовує державну політику у воєнній сфері, сфері оборони і військового будівництва [2, с. 5, 3, с.3].

Резонансні пожежі, які виникли останнім часом на території України (Одеський коледж, лісові пожежі в зоні відчуження та на територіях Київської, Житомирської та Чернігівської областей, а також пожежі на арсеналах, базах та складах ЗСУ, інших військових об'єктах) повинні були стати рушійною силою для активізації проблеми боротьби з вогняною стихією в Україні, і в деякій мірі це так і сталося. Вперше з 2010 року був виданий Указ Президента України № 948/2019 “Про невідкладні заходи щодо запобігання пожежній небезпеці в Україні”. В цьому Указі порушенні важливі питання організації і забезпечення пожежної безпеки, але про відомчу пожежну охорону не сказано ні слова. Це все тому, що в Міністерстві оборони України просто немає фахової людини (підрозділу, органу управління), яка б змогла підготувати пропозиції та у взаємодії з Державною службою України з надзвичайних ситуацій включити життєвоважливі принципи і положення в згаданий Указ Президента України [4, с. 2].

Більше того, в супереч вимогам частини 2 статті 55 Кодексу цивільного захисту України (далі – КЦЗУ) діяльність із забезпечення пожежної безпеки є складовою виробничої та іншої діяльності ... , зазначена вимога відображається у Положеннях ЦОВВ, частини 5 статті 18 КЦЗУ стосовно основних функцій з питань цивільного захисту, що належать до компетенції відповідного ЦОВВ, визначаються в Положенні про цей орган, а в Положенні про МОУ (Постанова КМУ від 26.10.2014 № 671, у редакції Постанови КМУ від 19.10.2016 № 730), в

Указі Президента України від 27.03.2020 № 123/2020 “Питання Головнокомандувача Збройних Сил України”, в Положенні про Генеральний штаб Збройних Сил України (Указ ПУ від 30.01.2019 № 23/2019) жодного слова про пожежну охорону, пожежну безпеку, протипожежний захист не сказано, завдання та функції не визначено, це і є однією з основних проблем якісного регулювання Міністерством оборони України питання організації і забезпечення пожежної охорони, як в самому міністерстві так і в Збройних Сил України та Державній спеціальній службі транспорту [5, с. 3].

Більшість Європейських країн вже стикались з подібними проблемами, і як наслідок, у них були ініційовані внесення змін в законодавство з питань пожежної безпеки на державному рівні. Так в закони та інші законодавчі акти окремими статтями внесені основні функції та завдання ВПО.

Вищезазначені законодавчі зміни дали змогу країнам інтегруватися в систему національної безпеки своєї країни, що відповідає Європейській стратегії внутрішньої безпеки Європейського Союзу 2010 року.

На мою переконливу думку – це і наш майбутній шлях щодо зближення з Європейським Союзом та перспектива членства в НАТО.

Вищезазначені прогалини законодавства у сфері пожежної безпеки в оборонному відомстві – це лише обриси тієї кризи, яка на сьогодні існує в органах пожежної безпеки Збройних Сил України, а законодавство – це основа регулювання будь-якої діяльності.

Законодавча база з питань пожежної безпеки в Україні, нормативно-правові акти Міністерства оборони України не є досконалими, проте я вважаю, що зараз саме той час, коли необхідно звернути це увагу, і у разі підтримки керівництва оборонного відомства є унікальний шанс створити надійну та ефективну систему пожежної безпеки, яка стане прикладом для інших міністерств і відомств України, а запропонована модель знайде своє місце в загальній системі колективної безпеки країн-членів НАТО, що безумовно підвищить авторитет України в світі, її спроможність вирішувати стратегічні завдання із забезпечення пожежної безпеки, як в оборонному відомстві, у цілому в державі, так і на міжнародній арені. Це посилить позицію України (МОУ) в умовах гібридних загроз та постійних змін безпекової ситуації в світі. А найголовніше, я впевнений, збереже людські життя, рухоме та нерухоме військове майно, інфраструктуру та збереже фінансові ресурси Міністерства оборони України.

Список використаних джерел:

1. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>.
2. Закон України “Про Збройні Сили України”, Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 9, ст.108.
3. Закон України “Про національну безпеку України”, Офіційний вісник України, офіційне видання від 20.07.2018, № 55, стор. 51, стаття 1903, код акту

90815/2018.

4. Указ Президента України № 948/2019 “Про невідкладні заходи щодо запобігання пожежній небезпеці в Україні”, <https://www.president.gov.ua/documents/9482019-31625>.

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 09 січня 2014 року № 5 “Про затвердження Типового положення про відомчу пожежну охорону”.

6. Наказ Міністерства оборони України від 29 вересня 2014 року № 685 “Про затвердження Положення про пожежну безпеку в Міністерстві оборони України і Збройних Силах України” (у редакції наказу Міністерства оборони України від

24 червня 2020 року № 224 “Про затвердження Положення про пожежну безпеку в системі Міністерства оборони України”), <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0653-20#Text>.

7. Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 13 листопада 2017 року № 393 “Про внесення змін до наказу Генерального штабу Збройних Сил України від 16.05.2011 № 90”.